అరవిందుల అరుణ కిరణాలు

– ఆచార్య జి.వి. సుబ్రమణ్యం

శ్రీ అరవింద యోగి (1872–1950) పేరు వినగానే విశ్వసాహితీ లోకానికి ఫ్యూచర్ పొయిట్రీ అనే భవిష్య కవితాదర్శనం అంతరంగంలో స్ఫురిస్తుంది. భవిష్య కవితాదర్శనం చేయగ-లిగిన శ్రీ అరవిందులు క్రాంత దర్శి అయిన కవియోగి. అందువల్లనే భవిష్య కవిత వేదమంత్రంలా రూపొందుతుందని ఆయన దర్శించాడు. అది ఆత్మానుభూతిని ఒక్క ఊపులో, సూటిగా, అద్భుతం-గా పఠితకు అందచేయడానికి శక్తివంతమైన సాధనంగా పెంపొందుతుందని చెప్పారు. కవి భావా-భివ్యక్తికి మనస్సును, బుద్ధిని, ఇంద్రియాలను, భావాలను, ఊహలను వీలైనంత వరకు ఉపయోగించకుండా ఉండటమో, లేదా- పూర్తిగా విడనాడటమో చేస్తాడు. ఆత్మనుండి సరాసరి ఆవిష్కృతమయ్యేదే అసలైన కవిత్వం అన్నారు శ్రీ అరవిందులు.

" The true creator of poetry, the true hearer is the soul " కవిత్వాన్ని నిజంగా సృష్టించేదీ, వినేదీ, ఆస్వాదించేదీ కూడా ఆత్మయే అన్నది శ్రీ అరవిందుల కవి-తా సిద్ధాంతం. సనాతన భారతీయ సాహితీ దర్శన సంప్రదాయానికి ఆధునిక విశ్వజనీన కవితా తత్త్వ దర్శనమందించిన మహాకవియోగి శ్రీ అరవిందులు. వారు సాధించిన పూర్ణయోగం (ఇంటర్నల్ యోగా) చూపించిన దివ్యజీవన ప్రస్థానం (ది పాత్ ఆఫ్ డివైన్ లైఫ్), వారు తథ్యమని ప్రకటించిన అద్భుత, సర్వాతీత మానవోత్తముల జన్మ, వారిదైవ విభూతి వలన సృష్టి పరిణామ క్రమం (ఎ-వాల్యుయేషన్) త్వరితగతిని ముందుకు సాగటం, మానవులు ఆది భౌతిక ఉన్నత స్థితులనే సాధనా శిఖరాలను అధిరోహించటం- మొదలైన సత్యాలన్నీ వారి ఆధ్యాత్మిక యోగ దర్శన శక్తికి ప్రమాణాలుగా నిలిచాయి. శ్రీ అరవిందుల సాహితీ దర&:శనం, సాహితీ సృజన, విమర్శ ఆ ఆత్మ దర్శనం నుండి ఆవిర్భవించినవే.

కవిత్వ, దివ్య భవ్యావేశానికి మూలం ఆత్మయే కానీ, మనస్సు(మైండ్) కాదు. కవితా వాక్కును కవిలోని అంతరాత్మయే ఆవిష్కరిస్తుంది. ఆత్మదర్శన ప్రధానమైన కవిత్వంలో కవి సాధించే ఉదాత్తాభివ్యక్తిని గురించి శ్రీ అరవిందులన్న ఈ మాటలు గుర్తించుకోతగ్గవి.

కవిత్వ వాణి మన భౌతికం కంటే అతీతమైందీ, మన బుద్ధి కంటె మించిందీ అయినా ఒక అతీత మానసిక శక్తి (సూపర్‌మైండ్) నుంచి పుడుతుంది. ఆ అతీత మానసిక శక్తి వస్తువుల ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వాన్ని విశాలమైన దృష్టితో అంతర్గతమైన సత్యంగా దర్శిస్తుంది. ఆ సత్య ప్రకాశ మహత్త్వాలను అంతఃప్రేరణ నుండి దివ్య భవ్యావేశంతో పుట్టిన భాషలో ఆవిష్కరిస్తుంది.ఆ భాష ఆత్మానంద విభూతిని వ్యక్తంచేసే అంతర్వాహిణి పలికే శబ్దాల వలన అభివ్యక్తమౌతుంది. ఆ అభివ్యక్తిని మంత్రంతో పోల్చవచ్చు- అన్నారు శ్రీ అరవిందులు. నిజానికి ఇది ఆధునిక ఆర్ష దర్శనం. అందుకే శ్రీ అరవిందుల భవిష్య కవిత్వ దృక్పథం (ఓవర్ హెడ్ ఆస్తటిక్స్).అంటే – అతీంద్రియమైన కవితా సౌందర్య తత్త్వ దర్శనమని భావం. ఇదిఒక అంతర్వికాస గతి సూత్రాన్ని ఆశ్రయించుకొని ఈ శతాబ్దిలో ఏర్పడిన వాస్తవ పరిణామ దశగా శ్రీ అరవిందులు వ్యాఖ్యానించారు.

మానవ చరిత్రలో లాగానే కవిత్వ చరిత్రలో కూడా పరిణామ దశలు ప్రస్ఫుటంగా గోచరిస్తాయి. మనిషి భౌతిక దేహం నుండి ఆధ్యాత్మికం వైపు పురోగమనం సాగింది. దశలు దశలు గా వికాస దశలు పొందినట్టి కవిత్వం కూడా వికాసాన్ని పొందుతుంది. – అని పేర్కొంటూ శ్రీ అర విందులు ఇంగ్లీషు సాహిత్యంలో ఆయాకాలాలలో, ఆయా కవల, కవితాదృక్పథాలలో ఆవికాస దశ ఎట్లా కనపడుతుందో సోదాహరణంగా వివరించారు. ఛాసర్ కవిత్వంలో సూక్ష్మ భౌతిక స్పృహ ప్రధానంగా ఉంది. షేక్స్పియర్ కవిత్వంలో సృజనాత్యమక శక్తిగల కవిత్వం రూపు కట్టింది. 18వ శతాబ్ది కవిత్వంలో బౌద్ధిక, మానసిక శక్తులను ప్రదర్శించిన కవిత ప్రత్యక్షమైంది. ఆ కాలంలోనే వ ార్మిక తాత్త్విక కవిత్వ శాఖ కూడా విస్తరించింది. కాల్పనిక యుగ కవిత్వంలో మనిషిలోని అవ్యక్త జీవ చైతన్య వైఖరులను వెలార్చే కవితాస్పృహకు ఉషఃకాంతులు ప్రసరించాయి. 19వ శతాబ్ది ఉత్తం ార్థంలో కవిత్వం బహుముఖ మేథాశక్తిని ప్రదర్శించే ప్రవృత్తిని వెలార్చింది. 20 వ శతాబ్దిలో కవిత్వ ం దివ్యలయాత్మక భాషాభివ్యక్తితో ఆనందానుభవంలోని అనంతమైన అంతర్లయను అనుభవంలోకి అక్షర ప్రవాహంలా దూకించే సద్యశ్శక్తిమంతమైన అభివ్యక్తివైపు వికాసయాత్రను సాగిస్తున్నదని శ్రీ అరవిందులు వ్యాఖ్యానించారు.

మరొక రకంగా చెప్పాలంటే –ఆంగ్ల కవిత్వం అలనాటి బ్లేక్‌కవి మానసిక దశావిస్ఫూర్తి దశ నుండి, వర్డ్స్‌వర్త్ ఆధ్యాత్మికానుభవ అభివ్యక్తి వరకు సాగింది. ఆతరువాత కోల్‌రిడ్జి ఆధిభౌతిక స్పృహ, షెల్లీ భావనాత్మక అతీంద్రియ పరిణామ స్పృహ, కీట్స్ దివ్య సౌందర్యారాధనం– పరిణిత వికాస దశలను సూచిస్తున్నాయి. విక్టోరియన్ యుగ కవుల బుద్ధి శక్తి ప్రదర్శనానంతరం ఆధునిక యుగంలో అతీత మానవ మానసిక శక్తుల అభివ్యక్తి స్పృహను మనం దర్శిస్తున్నాం. అందుకు వైట్ మన్, టాగూర్, యేట్స్ కవితలే సాక్ష్యాలు అని వివేచించారు శ్రీ అరవిందులు.

వ్యక్తిత్వ వికాస దశలలో శ్రీ అరవిందులు వరుసగా పేర్కొన్న Psychic, The Inner Mind, The Higher Mind, The Illuminated Mind, The Intuitive Mind over mind and Over head aesthetics స్థితులను, ఆయన సోపపత్తికంగా వివరిస్తున్నా, ఆ వివేచన పద్ధతి సమాధి భాషలో సాగుతున్నదనిపిస్తుంది. అది సహజమే. ఆత్మానందం నుండి ఆవిర్భవించే కవితా కళానుభవాన్ని చెప్పటానికి సమాధి భాషే సమర్థవంతమైంది. అందుకే శ్రీ అరవిందుల విమర్శ ప్ర స్థానం అన పేరు పొందింది.

భారతీయ సాహిత్య శాస్త్ర దర్శనాలలో స్ఫోటకూ, ఆత్మ ప్రేరిత అంతర్దర్శనానికీ ప్రా ధాన్యం ఉంద. దాన్ని శ్రీ అరవిందులు కావ్యసమాలోచనంలో గ్రహించి ఉపనిషత్సంప్రదాయాన్ని ఉ న్మీలింప చేశారు. " కావ్యః సత్య శ్రుతః" అనే ఋగ్వేద సూక్తం శ్రీ అరవిందుల విమర్శ సూత్రం. క విత్వం దృశ్యం, శ్రవ్యం అయితే దాని దర్శనం అంతర్దర్శనం. దాని శ్రవణం అంత శ్రవణం. కవిత ్వంలో మనం వినే శబ్దలయ నిజానికి మనం వినేదాంట్లో ఒక భాగం మాత్రమే. మనకున్న చెవులు మన లోపలిచెవులకు చెవులు: బయటి చెవులు లోపలి చెవులకు వాహికలు. ఉపనిషత్తులలో చెప్పిన ట్లు "శ్రోత్రస్య శ్రోత్రమ్" – అందుకే శ్రీ అరవిందులు అంటారు– " దార్శనిక శబ్ద తరంగా లు అం తరాత్మ యొక్క లోలోతుల్లో నుండి విచ్చుకుంటూ వస్తున్న వైఖరియే కవిత్వం అని"

శ్రీ అరవిందులు చెప్పే రిథమ్ అంటే లయ – కావ్యార్థాన్నే కాక పరమార్థాన్ని కూడా తెలిసికొని అనుభవించటానికి తోడ్పడుతుంది. అది సామాన్యంగా సాహిత్యవేత్తలు విశ్లేషించే తాళం, గతి, లయ, మాత్రలు, గణాలు, పాద విభజనలు, పదాదా అంత్యప్రాసలు, శబ్దాలంకార ప్రయోగ వైచిత్రం, రీతులు, శబ్దార్థ శయ్యలు, సంగతులు, స్వరభేదాలు, అర్థ ధ్వని విశేషాలు, భావార్థ సంయోగ ప్రవృత్తులు మొదలైన వాటికి సంబంధించింది కాదు. మానవ అంతరాత్మలో సహజంగానూ, దైవికంగాను సంక్రమించిన రాగ తాళ లయ బద్ధమైన సచ్చిదానందానుభూతికి ఆస్పదమైన భౌతికాతీత, స్వయంప్రభుద్ధ చైతన్య లహరికి సంబంధించింది. అది సాహిత్య విమర్శకులు ప్రస్తావించారు. తాళ లయ లక్షణాలు కంటే విశిష్టమైన సర్వతరంగ ప్రకంపనల సంపుటి. ఇది బ్లూమ్ ఫీల్డ్, ఛామ్‌స్కీ మొదలైన భాషావేత్తలు చెప్పే భాషా శాస్త్ర సిద్ధాంతాలకూ, నిర్మాణ వాదాలకూ, పోస్ట్ స్ట్రక్చరలిజమ్ వాదులకు కొరుకుడు పడనిది. కానీ, అశాస్త్రీయం కానిది, అనాదరించలేనిది. ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వమూలమైనది. వైఖరీ వాక్కు, స్ఫోట,ధ్వని – ఇవన్నీ ఆత్మానందానుభవ స్ఫోరకశక్తికి పూర్వ రంగాలుగా నిలుస్తాయని శ్రీ అరవిందుల భాష్యం.

శ్రీ అరవిందుల దృష్టిలో కావ్యానందం, కావ్య సౌందర్యం వేరు కావు. ప్రాచీన భారతదేశంలో వేదాలు, ఉపనిషత్తులూ, కావ్యాలు, పుట్టినప్పుడు ప్రజల సౌందర్య సంస్కారం తత్త్వ, మత సంస్కారాలతో మిళితమై, వారి సంస్కృతి స్పృహలో సమన్వయ దృష్టికి పోషకంగా ఉండేది. ఆధునికులు సౌందర్య స్పృహను తత్త్వ స్పృహల నుండి విడదీసి చూడటానికి ప్రయత్నించారు. ఆనందాన్ని సౌందర్యాన్ని వేరు వేరుగా పరిగణించి విమర్శించారు. ప్రాచీనులు సత్యం శివ సుంరాలను ఒక సంపుటిగా భావించారు. అందమైన వాక్కు విశ్వాత్మను శక్తిమంతంగా ఆవిష్కరిస్తుందని తలచారు. సౌందర్య భావ(న)ం , సద్య: పరనిర్వృతి, వాటిని ఉపాసించటం, ఆస్వాదించటం దివ్యత్వంగా భావించారు. అయితే, ఆ అనుభూతిని తర్కబుద్ధితో ఆలోచించే పద్ధతి క్రమంగా పెరిగి, భారతీయ కావ్య శాస్త్రంలోనే ఒక కొత్త పరిణామానికి దారి తీసింది. దానితో కావ్య బహిర్గత లక్షణాల వివేచనం, విశ్లేషణం విరివిగా సాగాయి. అయినా, ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో కావ్యరసాస్వాదనం చేసే పద్ధతి మాత్రం మరుగున పడలేదు. పైపెచ్చు క్రమంగా కోలుకొని బలం పుంజుకుంటూ వచ్చింది. ఆసియా దేశాలలో కూడా అదే పద్ధతి దాదాపుగా కనపడుతుంది. పాశ్యాత్య సాహిత్యాలలో కూడా ఈ ఆధ్యాత్మిక దృకృథం రాను రాను చోటు చేసుకుంటూ వచ్చింది. ఏమైనా, మనం మరల మన ప్రాచీన దృక్పథాన్ని పెంచుకొని సౌందర్యానందాల అద్వైతాన్ని దర్శించినపుడు మాత్రమే నిజంగా స్వాతంత్ర్యం పొందినవాళ్ళమౌతామన్నారు శ్రీ అరవిందులు.

మనకు కావ్య సౌందర్య, కావ్యానందాలను గురించిన సమగ్రమైన సన్నిహితమైన అవగాహన లేకపోవటంతో– ఈనాడు నిర్దుష్టమైన కావ్య తత్త్వ దర్శనం చేయటానికి ఎన్నో అవరోధాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఆధునికులు తమ అంతర్గతమైన అభిరుచులకూ, బహిర్గతమైన అనుభవాలకూ సమన్వయం కుదుర్చుకొనటం ద్వారా కళానందం పొందగలమని భావిస్తున్నారు. కాని, సద్య:పరనిర్వృతిని పొందే బదులు తాత్కాలిక కళాసుఖాన్ని పొందుతున్నారు. అది వారి జీవితంలో గానీ, ఆత్మలో గానీ లోతైన అనుభూతినీ ఆనందాన్నీ ఇవ్వటం లేదు. మానవాత్మ ఈ రెండింటిలో ఏదో ఒక వ

ార్గం ద్వారా మాత్రమే కావ్యానందాన్ని పొందగలదు. మొదటి మార్గంలో స్వీయజ్ఞానం వలన ఏర్ప డిన దృక్పథంలో ఆత్మానుభవంలోని లోతులను పొందవచ్చు. రెండో మార్గంలో ప్రపంచంలో కనప డే సౌందర్య వస్తువులను దర్శించి వాటిలో అంతర్గతంగా ఉండే సత్యాన్ని దర్శించి, దాన్ని తదాత్మ్యం తో రసావేశంతో పొంది, ఆత్మానందాన్ని అనుభవించవచ్చును. ఈ రెండింటినీ సమన్వయించుకొని కూడా కావ్య సౌందర్యానందాలను అనుభవించవచ్చు. ఎలాగంటే – వస్తుగతంగా కనపడే సౌందరా ్యన్ని, దాని అంతర్గత విశ్వజననీయమైన సత్యంగా దర్శించి, దాని వలన ఆత్మానందాన్ని పొందవచు ్చ. ఈ అనుభవం ప్రాచ్య దేశాలన్నింటిలో పూర్వం జీవితానుభవసారంగా ప్రజలు దర్శించి అనుభవి ంచేవారు. ఆధునిక మేధ ఆత్మ యొక్క లోతులను దర్శించే స్పృహలో అలస భావం అనుసరిస్తోంది. అందువలన ఆనందానికి బదులు అసమగ్రానుభవాలకు గురై ఆందోళన చెందుతున్నది. ఈ ఆంద ోళనను తొలగించుకొని మానసిక సమత్వాన్ని పొందటమే కళా ప్రయోజనంగా, కళానుభవంగా భా విస్తున్నది. ప్రాచీన కళానంద దృక్పథానికి, ఆధునిక కళాసౌందర్య దృక్పథానికి ఉన్న భేదమే ఇది. దృక్పథాలలో ఉండే భేదాలే అనుభావలలో కనపడుతున్నాయి.

ఈ సమస్యకు మూల కారణం ఒకటున్నది, అది – కావ్య సౌందర్యానందాలను లౌకిక సుఖ దుఖాల సంతోషాల స్థాయిలో ఆధునికులు ఆలోచిస్తూ... కానీ దానిని మనస్తత్వ శాస్త్ర విషయ ంగా వివేచించి విశ్లేషించటం. కానీ నిజానికి సౌందర్యం ఆనందమొక్కటే. అవి ఆత్మచైతన్య స్పృహక ం సంబంధించినవి. అవి అలౌకికాలే కావు. దివ్యాలు కూడా. అవి ఆనందాభివ్యక్తులు. వాటిని దర్శి ంచి సృజించిన కవి మహాత్ముడు, మహర్షి. అనుభవించిన రసికుడు మహానుభావుడు. The poet has in him a double personality, a double instrument of his response to life and existence. There is in him the normal man absorbed in mere living who thinks and feels and acts like others, and there is the seer of things. The super normal man, the super- soul or delight soul in touch with the impersonal and external fountains of joy and beauty who creates from the source and transmutes by its alchemy all experience into a form of the spirit's Ananda.
(The soul of poetic Beauty and Beauty)
ఇది అరవిందుల సాహిత్య సౌందర్య తత్త్వ దర్శనం! ఇది వారి సమగ్ర తత్త్వ దర్శనంలో ఒక అంత ర్వలయం!

2

“స్వాతంత్ర్యానంతర కవులపై శ్రీ అరవిందుల తత్త్వదర్శన ప్రభావం” – అనే అంశంమీ ద పరిశోధన వ్యాసం రాసిన విజ్ఞురాలు డా.జి.అరుణకుమారిగారు. మానవతవాందం మీద వీరు రచించిన గ్రంథం బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ఈ గ్రంథం కూడా మంచి ప్రాచుర్యంలోకి వస్తుం దని విశ్వసిస్తున్నాను.

డా.జి. అరుణకుమారిగారు ప్రసిద్ధ తత్త్వవేత్తల కుటుంబంలో అడుగుపెట్టింది. ఆ వంశంలో కీర్తిపతాకగా నిలిచిన తత్త్వదర్శన విజ్ఞానాన్ని సాహిత్య క్షేత్రానికి వ్యాపింప చేసి మెట్టినిం టికీర్తిని మింటిదాకా ప్రసరించేటట్లు చేసింది. విషయం చాలా గంభీరమైంది. కృషి చాలా అభినంద నీయమైనది.

19, 20వ శతాబ్దాలలో భారతీయ పునరుజ్జీవన చైతన్యానికి దోహదం చేసిన దార్శనికాచార్యులలో సమగ్రమూర్తిమత్వాన్ని ప్రదర్శించిన కవి యోగి శ్రీ అరవిందులు. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసం నుండి పరంపరగా భారతజాతి జీవితాన్ని, సాహిత్యాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్న మ-హాత్ములలో అటు రాజకీయ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక, కవితా రంగాలలో సమర్థవంతమైన పాత్రను సమంగా నిర్వహించింది. అటు ఆధ్యాత్మిక సాహిత్య దర్శనాలలో హిమన్నగ సదృశ్యమైన స్థానాన్ని పొంది ప్రపంచ తత్త్వ సౌందర్య దర్శనాల మీద తమ ప్రభావాన్ని వేసిన పుణ్యమూర్తి శ్రీ అరవిందులే. అందువలన కవుల మీద వారి భావజాలం మీద శ్రీ అరవిందుల తత్త్వ దర్శనాల ప్రభావం ఎలా పడింది. ఎంత మంది మీద పడింది. తెలుగు సాహిత్య వికాసానికి అది ఎంతవరకు తోడ్పడింది అని పరిశీలించడం సమకాలీన సాహిత్య స్పృహకు సంబంధించిన విలువైన అంశం. దానిని తీసుకొని నిపుణంగా నిర్వహించిన డా. అరుణకుమారిగారు అభినందనీయురాలు.

ఆధునిక ప్రపంచానికి అరవిందులు చూపించిన జీవన పథం దివ్య జీవన ప్రస్థానం. సాధన పథం పూర్ణయోగం సాహిత్య పథం సౌందర్యానందాల అద్వైత దర్శనం. స్వాతంత్ర్య పథం – భౌతికం నుండి ఆధ్యాత్మికం వైపు చేసే ప్రస్థానం శ్రీ అరవిందుల భవిష్యత్కవిత ఈ చతుర్ముఖ దర్శన భారతి . దీన్ని దర్శించి ఉత్తేజితులై, ప్రభావితులై ప్రతిభావంతంగా అనేక ప్రక్రియలలో ప్రయోగాలు చేసిన తెలుగు కవుల వెలుగు రేఖలను విశ్లేషించటం ఈ గ్రంథ లక్ష్యం. డా . అరుణ కుమారిగారు ఈ గ్రంథంలో చేసిన వివేచననంతా సూక్ష్మంగా చెప్పుకోవాలంటే– ఈ క్రింది ఫలితాంశం చాలు.

“ శ్రీ అరవిందులు అధిమానసిక కళాతత్త్వానికి ఒక క్రొత్త లక్షణ సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించి ఈ నాటి సాహిత్యాన్ని ప్రభావితం చేశారని చెప్పవచ్చు. ఈ అరవిందులు సమగ్రతత్త్వ శాస్త్ర ప్రభావం సమకాలీన కవుల మీద బాగా కనిపిస్తుంది. వీరి కవిత్వంలోని వ్యాఖ్యానం సంశ్లేషణాత్మకమైనది. వీరి కవితల్లోని ఇతివృత్తం, సన్నివేశాలు ఎప్పుడూ పరస్పరం సన్నిహిత సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి. శ్రీ అరవిందుల ఆదర్శం ఆధ్యాత్మికమైనది కాబట్టి స్వాతంత్ర్యానంతర కవులు ఆదర్శ భావాలకి పతాకవంటిది. రాయప్రోలు సుబ్బారావు, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, దాశరథి, శ్రీశ్రీ, త-ల్లావఝుల శివశంకరశాస్త్రి , నోరి నరసింహశాస్త్రి, కరుణశ్రీ, కోవెల సుప్రసన్నాచార్యులు మొదలైన స్వాతంత్ర్యానంతర తెలుగు కవులు తమ రచనల్లో అరవిందుల ప్రకృతి భావాలను, ఆధి భౌతిక భావాన్ని, భవిష్య భావాన్ని, రూపాంతర యోగభావాన్ని, దివ్యమానవ జాతి భావాన్ని ప్రతిబింబింప చేశారు.

డా.జి.అరుణకుమారిగారి వివేచనలో విలువైన విషయాలను కొన్నింటిని పఠితలు తప్పక హర్షిస్తారు. మచ్చుకు–

1. ఆధునిక కవిత్వం ఒక మంత్రంలాంటిదని భావించే కవులు శ్రీ అరవిందుల ప్రభావాన్ని ప్రత్యక్షంగా పొందినవారు. వారి కవిత్వం ప్రతీకాత్మకంగా ఉంటుంది. వారు కల్పించే ప్రతీకలు పాండిత్యంలో కాక, వాసనాజన్యమైన సహజ ప్రజ్ఞ చేత గుర్తించబడతాయి. అవి ఒక మార్మిక తాత్త్విక జీవిత రహస్యాన్ని ధ్వనింపచేస్తాయి. ప్రతీకల ద్వారా కవి ఒక దర్శనాన్ని, అనుభవాన్ని లోకానికి అందించ

డానికి యత్నిస్తాడు. కొన్ని ప్రతీకలు మార్మికతనే కాక అంతర్గత గుప్త జీవితాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంటా-యి. ప్రతీకలు సామాన్యంగా ఆధ్యాత్మిక వాస్తవికతకు అనుభవాభివ్యక్తులై ఉంటాయి.

2. అతీంద్రియ కవితా సౌందర్య తత్త్వ దర్శనాన్ని సమాధి భాషలో వ్యక్తం చేసే ప్రవృత్తి శ్రీ అరవిందుల కవితా ప్రభావం ఉన్న కవులలో కనపడుతుంది.

3. భౌతికం నుండి ఆధ్మాత్మికం వరకు ప్రస్థానం చేస్తున్న ప్రవృత్తి కవితలో, వస్తువులో, అభివ్యక్తిలో సామాన్యంగా గోచరమౌతూ ఉంటుంది.

4. ఛందో విన్యాసం కంటె అంతర్లయ ప్రధానమైన అభివ్యక్తి శ్రీ అరవిందుల ప్రభావమున్న రచయితలలో ఎక్కువగా కనబడుతుంది.

5. ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో కావ్యరసానందాన్ని ఆస్వాదించే పద్ధతికి ప్రాణప్రతిష్ట చేస్తున్నట్లు ఉంటుంది శ్రీ అరవిందుల ప్రభావమున్న రచన.

స్వాతంత్ర్యానంతర కాలంలో భౌతిక, హేతువాద, మనోవిశ్లేషణ, రాజకీయ, సావరాజిక సిద్ధాంతాల బారిన పడి, సాహిత్య మూల్యాలతో పాటు ఆధ్యాత్మిక మూలాలను కోల్పోతున్న తెలుగు సాహిత్యాన్ని పునరుద్ధరించి, దాని పూర్వవైభవాన్ని ఆధునికంగా వినిర్మించాలని యత్నించిన కవిలోకం మీద ప్రత్యక్షంగా కానీ, పరోక్షంగా గానీ శ్రీ అరవిందుల ప్రభావం ఉండక మానదు. అయితే, అది సమిష్టి ప్రభావంతో ఒక అంశంగా ఉన్నదా, లేదా, ఏకైక ప్రభావంగా ఉన్నదా అని విశ్లేషించటం విశేష కృషితో కూడుకున్న విషయం. ఆ క్లిష్టమైన వివేచనను డా. జి. అరుణకుమారి గారు నిపుణంగా నిర్వహించారు. ముఖ్య ప్రభావ క్షేత్రాలుగా ఆరింటిని ఎన్నుకుని ఆయా రంగాలలో ప్రభావం ప్రవర్తిల్లిన పద్ధతులను సోదాహరణంగా నిరూపించారు. ఆ ఆరూ ఇవి-1.ప్రకృతి భావం, 2.జాతీయ భావం, 3. సామాజిక భావం, 4. భక్తి భావం, 5. ఆధి భౌతిక వాదం, 6.భవిష్య వా-దం. ఈ విభాగ విశ్లేషణతో ఈ పరిశోధనకు ఒక పరిపూర్ణత వచ్చింది.

మొత్తం మీద కొందరు తెలుగు కవుల మీద పడిన శ్రీ అరవిందుల అరుణ కిరణాల సప్త వర్ణాల వివేచనం ఈ గ్రంథం. ఈ అరుణ కిరణాల ప్రసార భారతి డా. అరుణ కుమారి గారు కావటం ఔచిత్యం. రచయిత్రికి నా హార్దిక శుభాభివందనలు!

హైదరాబాద్
03.03.2001.